

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

poslední číslo Zpráv památkové péče za rok 2019, které otevíráte, je další z řady monotematických čísel, tentokrát věnované tzv. Menší věži hradu Karlštejna a jeho jedinečné malířské výzdobě. Popudem k jeho sestavení byla realizace restaurátorského průzkumu maleb v dvojici tamních sakrálních prostor, na jehož počátku stál soukromý subjekt s podporou kastelána hradu. Soukromé Divadlo Karlštejn uspořádalo v roce 2016 na webovém portálu Hithit.com sbírku „Opravte s námi Karlštejn!“ a výtěžek věnovalo na „pomoc s restaurováním vzácných nástěnných maleb“. Představitelům divadla za jejich nezištnou pomoc, entusiasmus a za záštitu, kterou svým mediálním renomé památce poskytli, náleží hluboký dík. O to větší, že vybrané peníze NPÚ poskytli s důvěrou a bez dalších nároků ovlivňovat, jak a kým bude restaurování realizováno. To je samo o sobě v současné době neobvyklé a úctyhodné! Umožnili tak nepřímo nejen nekomerční zadání průzkumů ze strany NPÚ, ÚPS v Praze restaurátorskému ateliéru Akademie výtvarných umění (AVU), ale tím i jejich nebývalou hloubku a šíři. S dílčími výsledky realizace se v předkládaném čísle můžete seznámit. Již nyní můžeme zodpovědně říct, že hloubka průzkumů před námi otvírá zcela novou a mnohými doposud netušenou kapitolu „karlštejnského bádání“. Vždy v budoucnu bychom proto měli mít na mysli, že dík za to náleží zmíněným iniciátorům.

Ačkoliv bývá většinou na tomto místě zvykem články jednotlivě uvádět, myslíme, že to není tentokrát potřeba. Snažili jsme se, aby v úhrnu tvořily ucelenější sdělení nejen o průzkumu konkrétních maleb, ale měly též širší a v dobrém slova smyslu metodický přesah pro různé zainteresované památkářské profese. Opět se sluší v tomto směru poděkovat dnes již bohužel bývalému kolegovi Jakubovi Bachtíkovi, který se za redakci Zpráv památkové péče na koncepci čísla a jeho obsahu zásadně podílel. Vedle „karlštejnských“ příspěvků se tak podařilo víceméně celé číslo udržet u sjednocujícího tématu restaurování. Proto je také v kuléru zařazena vzpomínka na restaurátora Davida Zemana, který nás předčasně před dvěma lety opustil. Ve stejném roce navždy odešel též Karel Stretti, výrazná osobnost restaurátorské profese. Obsáhle ho bude připomínat aktuálně připravovaný sborník AVU. Jedním z úkolů památkové péče by totiž mělo být i trvalé udržování povědomí o osobnostech, které s ní byly spjaté a kterým by měla zůstat trvale za mnohé vděčná.

Pro odlehčení závěrem citujeme císaře Karla IV. z divadelní hry Jaroslava Vrchlického „Noc na Karlštejně“ (1884). Císař, když probírá s arcibiskupem Arnoštem z Pardubic možné malířské zpodobení své choti Alžběty, říká: „Jsem snad dětinský v očích tvých, Arnošte, ale já nestvořil lásku, já ji jen vděčně přijímám z rukou velikého Boha.“ Tato lidová veselohra nabyla na nebývalé popularitě, jak také dokládá převedení hry do filmového muzikálu Zdeňkem Podskalským (1973) a jeho následná přízeň u publika. Vrchlický psal hru na počátku 80. let 19. století, krátce před započatím puristické obnovy Karlštejna. Svým poetickým obsahem, který je vyjádřen právě v citátu, odráží – jak je dnes obecně přijímáno – krom harmonického životního období básníka zejména idealizovaný pohled na období „zlatého věku“ císaře Karla IV. V různých odstínech se dobové romantické předpoklady, formující od počátku století celou společnost, vepsaly též do celého procesu tehdejší obnovy hradu. I když si to třeba v zaujetí svých profesí často nechceme v dnešním racionalizovaném světě připustit, mnoho z těchto idealizovaných „mýtů“ v našem uvažování o minulosti přežívá. A na pozadí tohoto vám všem přejeme stejnou míru otevřenosti a schopnosti přijímat, jakou přikl Vrchlický císaři.

Podnětné čtení vám přeji

Petr Skalický a Adam Pokorný

Petr Skalický a. Pokorný

OBSAH

IN MEDIAS RES: PAMÁTKOVÉ DĚJINY A RESTAUROVÁNÍ KARLŠTEJNA

- Petr Skalický, Adam Pokorný*; Díváme se skutečně na středověk? K nástěnným malbám v Menší věži na Karlštejně z pohledu druhotných restaurátorských zásahů / 387
- Adam Pokorný, Petr Skalický*; Restaurátorský průzkum nástěnných maleb v kostele Panny Marie a kapli sv. Kateřiny na hradě Karlštejně / 402
- Adam Pokorný*; K technice nástěnných maleb sakrálních prostor Menší věže hradu Karlštejna / 421
- Jan Klípa, Markéta Pavlíková, Adam Pokorný*; Zlacené plastické dekory v kostele Panny Marie, v kapli sv. Kateřiny a ve spojovací chodbě na hradě Karlštejně / 441
- Zdeněk Chudárek*; Stavební proměny Menší věže na hradě Karlštejně / 458
- Jana Pařízková Čevonová, Martin Pařízek*; Ke Schmidtovu projektu podsebití na věžích hradu Karlštejna / 483

MATERIÁLIE, STUDIE

- Marian Hochel*; „Mocná hvězda, která oživuje duši.“ Ikonografie Napoleonova mesianismu ve vizuálním umění první republiky a prvního císařství ve Francii / 495
- Kateřina Adamcová*; Štuková výzdoba zadního průjezdu zámku Červený Hrádek u Jirkova / 507
- Martin Strakoš*; Kulturní domy jako architektonické a památkové téma na příkladu Ostravy / 521
- Jakub Masák, Petr Beran, Jan Brejcha, Karel Bobek*; BIM ve správě památkových objektů / 537
- Radek Ryšánek, Zdeněk Holý*; K výsledkům průzkumu a restaurování mobiliáře v sakristii kostela Nanebevzetí Panny Marie v Brně / 543

RÚZNÉ

- Odešel restaurátor David Zeman (*Petr Skalický; Jiří Kaše; Hana Vltavská; Zuzana Wichterlová; Kateřina Krhánková; Hana Bělinová*) 549/ Dějiny umění, památková péče a technologie pro materiálové průzkumy. Nový doktorský studijní program na Univerzitě Palackého v Olomouci (*Jana Michalčáková*) 550/ Novinky v oddělení dalšího vzdělávání NPÚ a výhledy na rok 2020 (*Kateřina Samojská*) 551/

SEMINÁŘE, KONFERENCE, AKCE

- Jihlavské renesanční domy a specifika jejich památkové obnovy. Seminář pro odborné pracovníky NPÚ (*Jana Tichá; Martin Pácal*) 553/

RECENZE

- Tovární komíny. Pády ikon průmyslového věku (*Petr Freiwilg*) 555/ Beton, Břasy, Boletice, aneb jak rozpitvat poválečnou architekturu (*Ladislav Zikmund-Lender*) 557/ Komentář k zákonu, který bude ještě nějakou dobu platit (*Ondřej Vícha*) 558/

RESUMÉ

- Summary / 560

OBSAH ROČNÍKU 79 / REJSTŘÍK ROČNÍKU 79

- / 569

